

#22

גליון לשבת קדש
פרשת שמיני-החודש

ניעים שבת
הרב בנימין בוימל

תתחדש!

לפני שנים, כשיפצנו את הבית, עבד אצלנו פועל סיני בשם סאן-ג'יי במלאכת הריצוף. הוא היה חרוץ "אש" ומקצועי עד מאוד הסאן-ג'יי הזה. בכל בוקר עשה לנו "השכמה" בשעה מוקדמת מאוד, ועבד כמעט רצוף (תרתי משמע...) עד שעות הלילה. במשך שעות על גבי שעות הבחור (בן ה-50 פלוס) רכן על ארבע, צידד מרצפות והיכה בהן בפטישון הגומי שבידיו. יום, ועוד יום, ועוד... האמת, ריחמתי עליו. ממש "צער בעלי חיים"! כמה אפשר

להשתחוות אפיים ארצה ולדיק בלטות. שינוח קצת, מסכן. הגיע יום שישי ושמחתי מאוד, גם בשבילו. "באה שבת באה מנוחה". היינו בני הבית עסוקים בהכנות לשבת תוך שיקום הריסות הבניה. וסאן-ג'יי, הוא כלל לא התרגש מההמולה סביבו, מרוכז כל כולו בתיקון הבלטות, מיישר ומכה בפטישון. אט אט נטו צללי ערב, הבית הלך ולבש צורה של שבת קודש, השולחן ערוך, הנרות מוכנים, תבשילים מהבילים בהמתנה למעבר אל הפלטה, וכמעט ששכחנו מסאן-ג'יי, אם לא "צלילי" פטישונו שהזכירו את קיומו.

פניתי אליו והסברתי לו בשפת הפנטומימה באר היטב שעוד מעט קט נכנסת שבת ועליו לצאת לביתו. עלה בלבי חשש שהגולם יופיע בביתנו גם ביום שבת קודש, מגמתי לו באנגלית רצוצה שמחר לא עובדים. ליתר ביטחון סימנתי לו עם הידיים תנוחה של שינה טובה. שיישן קצת הבחור, ישלים שינה ויאגור כוחות לקראת עוד שבוע של מרצפות. אך סאן-ג'יי ידע היטב מקיומה של השבת. הוא הסביר לי: "מחר... אני עבודה חיפה"... כבר סידר לעצמו עבודה בחיפה המסכן. באותו רגע חשתי תשוקה לברך בעוז: "ברוך... שלא עשני גוי". מתברר שכך הוא חי ה'יוצמח' הזה, על המרצפות, מבוקר עד ערב, יום אחר

שבבי | הרב אהרון בייבוס
אמונה

ישנה אמרה האומרת: כשביצה נשברת על ידי כח חיצוני - חיים מסתיימים!

וכשביצה נבקעת על ידי כח פנימי - חיים מתחילים...

דברים נפלאים מתחילים להיווצר! משמעות הדברים:

"לב נשבר.. אלוקים לא תבזה".

כשמגיע אדם מרצון פנימי למצב של שברון לב, זה מעיד על תחילת התהוות חדשה.

רצון פנימי זה מגיע בין היתר באמצעות הקשיים והנסיונות, אשר הינם שלב חשוב בצמיחתו של האדם, ובהגבהת קומתו, המאמץ וההתגברות נושאים פירות משובחים, של התחדשות והיווצרות.

יום, שבוע אחר שבוע, שנה אחר שנה, חיים ללא הפסקה!...

אשרנו מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו! חיינו מלאים בהתחדשות מתמדת. בחייו של יהודי כל יום הוא משהו חדש, אתמול היה מה שהיה, היום הכל מתחיל מבראשית: שוב "מודה אני"... ושוב "נשמה שנתת בי"... "פוקח עורים"; "מתיר אסורים"; "זוקק כפופים"; "מלביש ערומים" וכו' הכל מתחיל מהתחלה. יום אתמול הסתיים אמש עם קבלת עול מלכות שמים, עם וידי קטן וחשבון נפש גדול. והיום ניתנת הזדמנות חדשה, מערכת חדשה לחלוטין מתחילה ובה ניתן לשנות הכל, ככה זה אצל יהודי.

התחדשות גדולה יותר מדי שבוע, בשבת קודש. הלא משום כך נהגו חסידים ואנשי מעשה להיטהר בערב שבת במקוה ולהרהר בתשובה. רמז לדבר: "חייב אדם למשמש בבגדו ע"ש עם חשכה" (שבת יב.), "בבגדו" – בבגדויותיו של כל השבוע. צא ולמד מפירושו של אור החיים הקדוש שהעולם בכלל נברא לששה ימים בלבד. "כי בשעת הבריאה לא ברא ה' כח בעולם זולת לעמוד ששת ימים"... וכל שבת "מתדלקת" את העולם להמשך נסיעה של עוד ששה ימים: "וברא יום אחד... ובו ביום חוזר ה' ומשפיע נפש לעולם שיעור המקיים עוד ששת ימים"... לולא תדלוך זה היה העולם חרב: "וזולת זה היום, היה העולם חרב בגמר ששת ימים וחוזר לתוהו ובוהו"... (אוה"ח בראשית ב, ב) יש לך התחדשות גדולה מזו?

יש. ראש חודש. ראש חודש הוא זמן כפרה רשמי: "ראשי חדשים לעמך נתת זמן כפרה לכל תולדותם". כשהיה בית המקדש קיים, היו מקריבים בראש חודש "שעיר לכפר" כדי "לנקות שולחן" לקראת החודש שבפתח. וגם כיום שאין לנו בית מקדש, ערב ראש חודש הוא זמן תשובה ויום כיפור קטן.

אך "החודש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה" – חודש זה של ניסן ראש וראשון הוא לכל מערכת ההתחדשויות שיש במעגל השנה היהודי. ההתחדשות הגדולה ביותר שניתנה לעם ישראל כעם ולכל יהודי באשר הוא, היא בחודש זה של יציאת מצרים, ערש לידתו של עם ישראל. בחודש זה נולד עם ישראל, ובחודש זה הוא ממשיך 'להיוולד מחדש' בכל דור ודור. (נת"ש).

זוהי המשמעות הפנימית של מאמר חז"ל על "החודש הזה לכם ראש חדשים": ישראל מונים ללבנה ואין אומות העולם מונים ללבנה אלא לחמה. (מכילתא יב, ב) הלבנה הולכת וקטנה במחצית השניה של החודש עד שנעלמת לגמרי ושוב מתחדשת היא בתחילת כל חודש. כך עם ישראל, בניו אהוביו של מקום, יודעים לקום מכל מצב ולהחיל מחדש.

לא כך אנו אומרים בקידוש לבנה?: "אשר במאמרו ברא שחקים... חוק וזמן נתן להם שלא ישנו את תפקידם" – כל גרמי השמים אינם משתנים ומופיעים תמיד באותו גודל. "וללבנה אמר שתתחדש" – רק הלבנה משתנה מיום ליום. ומדוע? "עטרת תפארת לעמוסי בטן שהם עתידים להתחדש כמותה" – סימן לעם ישראל (שמבטן אמם ה' נושאם) שאף אם יורדים הם, ירידה זמנית היא והם עתידים להתחדש כמו הלבנה שמתחדשת.

דורנו ראה את כח ההתחדשות האדיר המפעם בעם הזה. איך מאפר הכבשנים קם ובנה עצמו מחדש. איך התחדש עולם התורה בארץ הקודש אחר שכמעט ונכחד בחורבן אירופה. במיוחד מסוגל חודש ניסן שבפתח לכח הצמיחה מחדש. ביחד עם כל הבריאה המחודשת פניה, יחד עם הפריחה והלבולב באילנות נחדש גם אנו את עולמנו הפרטי.

"בניסן נגאלו ובניסן עתידים להיגאל" במהרה בימינו אמן.

היא על מה הוא לא טוב, על מה שהוא לא יודע ומסוגל. כשחשיבתו מאופיינת בביקורתיות ושיפוטיות, שימת דגש על חסרונותיו וחולשותיו והשוואה מתמדת לאחרים שנראותם הינה מבעד לפילטרים המעצימים את הצלחתם ומיוחדותם ומקטינות ומגמדות אותו (-את המתמודד עם הערכה עצמית נמוכה). הקטנה עצמית זו פוגעת באופן ישיר בתחושת מסוגלותו ונמרצותו.

בפרשתנו ניתן לראות כיצד

רגע של שיפוטיות
בימים
עצמית מחמירה, אלו
פוגעת בדימוי מנצלים את
העצמי החיובי מלאכת 'ביעור החמץ'
וגורמת שכרשותנו לבער גם
את "שמאטע'ס"
ל"קיפאון" שאגרנו במהלך
והימנעות השנה. למרות הקשר
עשייה. משה ו"החיבור הפנימי"
נאלץ לעודד שלנו עם אותם
"שמאטע'ס"

את אהרון במילים

הבאות: "...למה אתה

בוש? לכך נבחרת! – הכר בערך עצמך! רק אז, חש אהרון שאכן לכך הוא ראוי; להיות משרת בקודש.

בדברים אלו ניתן להבין את החשיבות והתועלות המרובה בלהיות אנשים - מורים - ולהראות לאחרים את מעלתם וההרס שבראיית חסרונם וחולשתם.

צידה לדרך

ראיית מעלת האחר איננה מידה טובה
אלא החיאה.

היום, כשמחקרים מדברים על כך, שהמחלה הנפוצה והיקרה בעולם הינה: דיכאון וכ-35 אחוז מהאוכלוסייה בישראל צורכת תרופות נגד דיכאון. בידנו ועלינו לאמץ יותר מכל את תפילת: **"אֲדַרְבָּהּ, תָּן בְּלִבְנוּ שְׁנֵאָה כָּל אֶחָד מְעַלַּת חֲבֵרֵינוּ וְלֹא חֶסְרוֹנָם..."**

כמדי שנה גם השנה בכ"א אדר המוני בית ישראל מכל קצוות תבל צבאו על קברו של ר' אלימלך מליז'נסק זצוק"ל שעל מיטתו חקוקות המילים: **'נפטר בכ"א אדר שנת ת.נ.צ.ב.ה'** (בגימטריה: תקמ"ז שנת פטירתו על פי הלוח העברי). רבם ומורם של האוהב ישראל מאפטא, החוזה מלובלין, המגיד מקוז'ניץ, ר' לוי יצחק מברדיטשוב, ועוד. ששמו הולך לפניו, הרבה בגלל מילות התפילה: **"אֲדַרְבָּהּ, תָּן בְּלִבְנוּ שְׁנֵאָה כָּל אֶחָד מְעַלַּת חֲבֵרֵינוּ וְלֹא חֶסְרוֹנָם..."**

ראיית מעלת האחר איננה הנהגה טובה ומעלה בעלמא, אלא צורך אוניברסלי אנושי של כל אדם ובהעדר ההכרה במעלתי וערכי הן שלי את עצמי והן של הסובב אותי, האדם מאבד את זכות קיומו. כפי שכתב הגר"ש וולבה זצ"ל בספרו עלי שור (ח"ב ערך כבוד) בשם הסבא מסלבודקא: **"האדם אינו יכול להיות בלי כבוד ולו יצויר שיקחו ממנו את כל הכבוד - ימות!"**

על מנת לשבר את האוזן ולהיווכח: כיצד **אבדן הערך** משפיע באופן ישיר על **זכות הקיום**? ניתן להביא דוגמא מעיצומם של ימים אלו, ימים בהם כל בית ישראל מקרצפים ומכשירים את ביתם לקראת הפסח. בימים אלו אנו מנצלים את מלאכת **'ביעור החמץ'** שברשותנו לבער גם את **"שמאטע'ס"** שאגרנו במהלך השנה. למרות הקשר ו"החיבור הפנימי" שלנו עם אותם **"שמאטע'ס"**, החפצים שנהיה מסוגלים להיפטר מהם יהיו אלו שאיבדו את ערכם – שכבר אין לנו כל תועלת ושימוש בהם והשתכנענו שגם לא יהיה לנו בעתיד, שאם לא כן עדיין הינם בעלי ערך עבורנו ויקשה עלינו להשליכם.

מכאן נסיק: אם ב"עולמם של הדוממים" כך הם הדברים - שערך הדבר הוא המבטיח את קיומו, על אחת כמה וכמה ב"עולמם של המדברים" - **(האדם)"**.

אדם המתמודד עם הערכה עצמית נמוכה, יופיעו אצלו סימני דיכאון ואובדן תחושת המסוגלות. כשמבטו וכל מגמתו

שהוא עבד מאוד קשה על החצר... הוא הסתכל עלי תוך כדי שהוא לוגם כמויות מים מהבקבוק שהיה מונח בצידינית שלידו.

"מה אתה עושה?" שאלתי בחשש.
"מה זאת אומרת?" שאל כלא מבין, מה אני שואל אותו בכלל, ומי אני בכלל...
"אהה, פשוט זה החצר שלי, אמנם אני צריך באמת לנקות אותה... אבל לא זכור לי שהזמנתי גנן"

"חצר שלך? על מה אתה מדבר? אני תכף מסיים, הזמינו אותי פה לעבודה, לנקות את כל החצר..."
"הזמין? מי הזמין אותך?"

"בעל הבית, הזמין אותי לנקות את החצר, והוא יחזור מאוחר יותר לשלם לי..."

"איזה מספר בית?" שאלתי אותו לאחר שהתחלתי להבין את טעותו...

"מס' 6"
הסתכלתי עליו ברחמים. אומנם הוא היה רחוק ממצוות... אך נסתי לרכך את המכה, "אתה יודע, שלקב"ה אין טעויות... הכל משמים!"

"על מה אתה מדבר? אתה מפריע לי לעבוד"
"רק רצית לומר שזו חצר של בית מס' 4 ולא 6..."

הוא מתסכל עלי בפרצוף אדום, עוד רגע והוא מתפוצץ...

"בטח אתה רוצה להגיד לי: למה אני לא מתגייס? ולמה אני מקבל הנחות לאוטובוס? ואיך קיבלתי בית מהמדינה?!" הכנתי עצמי לכוננות ספיגה.

"לא! לקב"ה אין טעויות... הכל משמים!" אמר בחיך.

"אהה... אז תגיד אולי במקרה אתה יודע גם לספר ילדים?"

עונת הגשמים השאירה אחריה רשמים בחצר הבית שלנו... העישיבייה נהייתה כמו ג'ונגל, ומדי פעם נראו ראשי הילדים מבצבצים מבין השיחים והעשבים.

"מה קורה? אתה לא מזמין גנן שיריד את כל העשיבייה הזאת?" התלוננה אשתי. "ותראה גם איך הילדים שלך נראים! מתי לקחת אותם פעם אחרונה לספר? אני מבקשת שעד מחר תדאג לכסח גם את העשיבייה וגם את השערות של הילדים!"

למחרת... פניה שלי אשתי השתנו והאירו באופן לא רגיל.

"אתה צדיק! כל הכבוד לך, אני ממש מעריכה את זה. תודה רבה שאתה מכבד את בקשתי והבאת מייד גנן שיריד את כל העשיבייה בחוץ..."

"גנן? אני? מכבד? את אשתי?" התפלאתי.

"כן! מגיע לך כל הכבוד שהבאת גנן! אל תצטנע..." הצדיקה אותי אשתי.

"בכיף, אבל אל איזה גנן את מדברת?"
"נו! הגנן שעובד עכשיו בחוץ על הגינה! בוא תראה..."

הלכנו ביחד לכיוון החלון שמשקיף לחצר...

ובאמת ראינו שם גנן חמוד ומיזע העובד קשה בעקירת עשבים, כאשר שמש חזקה של הצהריים קופחת על ראשו הקירח...

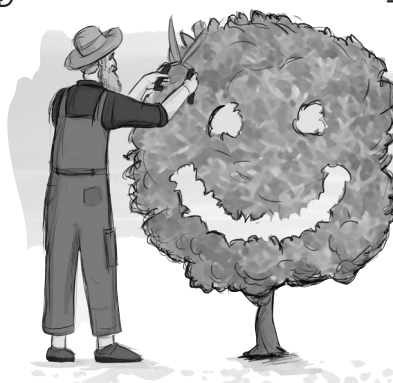
"מה? מי זה? מה הולך פה?" השתוממתי.
"אתה לא הזמנת אותו???" התפלאה אשתי.

"אההה... זה לא שאני לא מכבד אותך... מגמתית... רצית להזמין אך טרם הספקתי... בקיצור, מודה זה לא אני הזמנתי אותו."

"אז מי זה?!" אמרנו פה אחד.

ירדתי למטה לחצר ונגשתי אליו...

"סליחה, סליחה..." הוא הרים את ראשו לכיווני וניגב את מצחו המיזוע... נראה

בלחמי ושתו ביין מסכתיי", הלחם רומז לחלק הנגלה והיין לחלק הנסתר.

ומכיון שהגמ' אומרת שאסור לשתות יין חוץ לסעודה כי אז היין משכר משא"כ בתוך הסעודה. אותו דבר אם אדם לומד את סודות התורה לפני שמילא כריסו בחלק הנגלה זה ישכר אותו. ולכן צריך קודם למלא כריסו בחלק הנגלה ואח"כ לשתות יין שזה החלק הנסתר ואז הוא לא ישתכר.

וא"כ גם כאן מה שכתוב שתויי יין נכנסו זה לא כפשוטו אלא הכוונה שהתבסמו בסודות התורה והבינו שכך צריך להיות ע"פ הסוד, אבל הבעיה היתה שלמרות שזה היה נכון, הם לא קיבלו על זה ציווי.

ומכל זה יש ללמוד שעיקר המצוות זה לעשות מה שהקב"ה ציוה וזה למעלה מכל הכוונות, וזה המעלה הגדולה ביותר.

כתוב בפסוק ויקחו בני אהרן נדב ואביהוא איש מחתתו ויתנו בהם אש וכו' ויקריבו לפני ה' אש זרה אשר לא ציוה אותם".

חז"ל מביאים כמה טעמים מה היתה הבעיה שם. יש אומרים שהיו שתויי יין ויש אומרים שהורו הלכה בפני רבם.

אבל הפשט הפשוט בחז"ל זה כמבואר בגמ' בעירובין [ס"ב] שהם עשו דבר שהקב"ה לא ציוה. הם חשבו דבר נכון, שכמו שאש יורדת מן השמים כך יש מצוה להביא אש מן ההדיוט. אבל היות ונעשה הדבר בלא ציווי ה', הם נענשו על כך.

וכך אומר בעל הטורים 'אשר לא ציוה אותם' היינו שלא היה על דבר כזה ציווי אבל יתכן שזהו דבר הגיוני בעיקרון.

והשפת אמת אומר בשם החידושי הרי"ם שאולי זה גופא הפשט בשתויי יין נכנסו, דהרי כתוב ברמב"ם שהתורה נמשלה גם לחם וגם ליין כמו שכתוב "לכו לחמו

אילנא רברבא הרב דב סוקולובסקי

קמחא דפסחא

י"ש, דיינו וקוף: סגולה מהקוזניצער להוצאות הפסח בהרווחה לספר בשבת מברכים ניסן ג' סיפורים (עיקר הענין לחזק האמונה) 1. יהודי ניסה להבריא בגבול י"ש שהיה אסור בסחורה ותפסוהו ורץ להנעם אלימלך שהורה לו לומר שזה מים ואכן טעמו וראו שזה מים ואחר שעבר הגבול חזר והיה י"ש. וליהודי היו צרכי פסח בהרחבה גדולה. 2. אבדה הטבעת למושל ועל היהודי הוטל למוצאה, וניתן לו כסף עבור החיפושים והכומר הסית את המלך שהיהודי הוציא הכסף לצרכיו ובאו בהחבא בליל הסדר מבעד לחלוננו ושמעו 'דיינו' הרבה פעמים, וזה היה שם הכומר שמרוב פחד הודה במקום שהוא הגנב, וליהודי היו צרכי פסח בהרחבה גדולה. 3. מושקה אמר לפריץ שהקב"ה שולח הפרנסה והלה התרגז ושלחו מביתו וזרק אח"כ לחצר היהודי בהשפלה קוף שמת אחר שנחנק ממטבעות זהב כשניסה לחקות את אדונו שבדר המטבעות בפיו וכל המטבעות עברו ליהודי, וליהודי היה צרכי פסח בהרחבה גדולה. (יש לסיים בכל סיפור משפט זה בקול).

לא באנו לחדש דברים אלו אלא לבקש לסמוך בדבר זה רק לפרנסתך האישית אבל לגבי שכנך אל נא תבנה על זה כלל אלא תרום לקופת הצדקה רכסים ולקופתו הותיקה של מורנו ורבנו שליט"א.

א. חסידות ובריסק: ניגשו חסידים להגרייז ושאלוהו על מה ההתנגדות ("מתנגדים") השתמט, עד שנענה: אם יבקשו מהחסידים להניח תפילין לקבל דרגות גבוהות ישמחו כי זו דרגה נשגבה אצלם. על זה ההתנגדות אצלנו זה טרף. אנחנו מניחים רק מפני שציוה ה'. הדרגות יבואו מאליהם.

ולפי"ז הסביר בפרשתנו ואל בני ישראל תדבר וכו' כי היום ה' נראה אליכם. ואח"כ ויקחו את אשר צוה וכו' זה הדבר אשר ציוה ה' תעשו וירא אליכם כבוד ה'.

וצ"ע הרי כבר אמר כי היום ה' נראה אליכם שעליהם לעשות כך, אלא ראה שרצים לקיים כדי שיזכו ל"היום ה' נראה אליכם", לכן חזר ואמר שיעשו רק כי ציוה ה' "זה הדבר אשר צוה ה' " וכו'.

אמנם, מצינו כן להדיא בספרי החסידות! בשם משמואל עה"פ הנ"ל בשם תו"כ א"ל משה לישראל אותו יצה"ר העבירו מלבכם וכו' ותהיו כולכם ביראה וכו' פירש זקני אדמו"ר הגדול מקוצק כי כתיב ויקרבו כל העדה ויעמדו לפני ה' שהקריבו והעמידו עצמם לקבל מדרגות א"ל משה מדרגות אתם חפצים עשו אתם את שלכם, אותו יצה"ר העבירו מלבכם, ממילא יראה עליכם כבוד ה'.

מנחות ק"י זאת תורת החטאת, העוסק בחטאת הקריב חטאת עיי"ש, והפוסקים בסימן א' באו"ח מרחיבים לדון בדיני אמירת קורבנות שחייבים להיות כדנים, ולדוגמא לאומרם ביום - כיון שחייבים להביא קרבן ביום, וכן, שא"א להגיד יה"ר בקרבן חטאת כאשר הוא לא יודע אם הוא חייב קרבן חטאת כיון שחטאת לא בא בנדבה וכדו'. **ויש לעיין האם הוא הדין בקרבן פסח, שאמירתה דומה לחיובה, וכפי שהקרבנות חלה על מנוייה, כך אמירתה, ימונה אחד המתפללים שיאמר את סדר הקרבנות ובכך יוציא את האחרים ידי חובה?**

צד' ב' האם כלל מותר להגיד את יה"ר כאילו הקרבנות פסח בלי שמנוי עליו בחבורה, בטור פסק שלא יאמר יה"ר כאילו הקרבנות חטאת אחרי חטאת כיון שלא בא נדבה, ובב"ח כתב שאם יאמר את יה"ר ולא היה מחויב הוא **כאילו מביא חולין לעזרה** וא"כ עד כמה שלדעת הרמב"ם לא שוחטין הפסח על היחיד אם לא יכול לאכול את כולו איך מותר להגיד יה"ר כאילו הקרבנות פסח?!

ובעצם דינו של הר"מ שא"א לאכול כולו לא שוחטין הפסח, עיין ברש"י שם בסוגיא, ועיין במרכב"מ שיתכן שלא פוסל הקרבן רק אסור מצד נותר, ועיין מאירי דף עח: ד"ה מאחר שממש פוסל הקרבן.

צד' ג' האם בכלל יכול להועיל מינוי ע"י שאחד קורא בשביל כולם, עיין בחידושי הגרי"ז דף נב, שדין מינוי בפסח הוא לא כמו בשאר קרבנות אלא צריך בו **קנין ממון** ועיין קידושין פסקי תוס' פ'.

צד' ד' **אולי יגיד בלי יה"ר**, הב"י הקשה למה פסק הטור להגיד פרשת חטאת אם הוא לא בא בנדבה ולא אומר היה"ר, ותירץ שהגם שלא יכול להגיד יה"ר בכ"ז סתם לקרוא בתורה פרשת חטאת גם מכפרת אם יש לו חטא ואולי ה"ה הכא.

מותר ומהיכ"ת שזה לא לכתחילה, ובמקו"צ לתרגום יונתן יב' ד' שאין זריעין ממנין עשרא" ועיין פסחים סד:, בין כך חזינן שמעיקר הדין צריך שיהיה עם חבורה.

האם יש כלל ענין להימנות על קרבן פסח, זה ברור שא"א לאכול וכן לא יוצאים ידי חובה אם לא נמנו על קרבן פסח, אבל האם אפשר להביא פסח ביחיד בלי להימנות עם עוד אנשים, דבר זה מח' תנאים בדף צ"א וקו"ל כר' יוסי ששוחטין הפסח על היחיד, וא"כ מה בכלל הנידון.

אמנם יעויין ברמב"ם פ"ב ה"ב מק"פ שכדי לשחוט הפסח על היחיד צריך שיהיה אותו יחיד **ראוי לאכול את כולו**, ונדמה שאין זה כ"כ מצוי אצלנו, וא"כ חייבים להביא בחבורה.

ועוד המשיך שם הר"מ וכתב **ומשתדלין שלא ישחוט לכתחילה על היחיד שנא' יעשו אותו** וע"ש בכס"מ שחיפש אחרי מקור דברי הר"מ הרי אם מותר לשחוט על היחיד אז

> המשך מעמ' קודם

חידה: שני אנשים כותבים תאריך לועזי אחד עשה כהלכה והשני לא.

רמב"ן (שמות יב א) וטעם החודש הזה לכם כו' לחודש הראשון כדי שיהיה זה זכרון לנס הגדול כי בכל עת שזוכיר החודשים יהיה הנס נזכר וע"כ אין לחודשים שם בתורה אלא יאמר בחודש השלישי. החת"ס בכ"מ כ' שזו תוכחת מוסר לכתוב על מכתבים וכד' תאריכים עבריים ו"לא כחדשים שמקורב שמונים מימי לידת משיחם של נוצרים הלא יבושו בית ישראל על תמורה זו".

ובמהר"ם שיק (תלמידו) פסק (י"ד קעה) עפ"ז לא להשתמש בתאריך לועזי ומחמיר בזה מאד. כי בזה הוא עובר על שם אלהים אחרים לא תזכירו.

וביבי"ע ח"ג י"ד ט כ' שמעיקר הדין מותר כי אין הכוונה למנות לאותו האיש ומביא איגרת מהש"ך שחותם ג' פברואר 1660 ומהר"ם פדווא בכמתביו וכן הר"ש איגר ואפי' החת"ס באיגרת לממשלה 89 בנובמבר 1821.

הגרי"א וייס שליט"א וכן יבי"ע הפשירו שבעניני חול יוכל לכתוב לועזי ויוסיף למנינם וכדו' אבל דבר שיש לו יוקר וחשיבות כמו הזמנה לדבר מצוה בוודאי לא ישתמש בזה. וכמו מצבה שע"ז איירי המהר"ם שיק בודאי לא לכתוב. וזה פתרון החידה.